

Behörighet i ämnet samiska samt vissa läroplansändringar för ökad trygghet och studiero

Lärarnas Riksförbund har beretts möjlighet att yttra sig angående rubricerade förslag.

Att kompetensen hos de som undervisar i ämnet samiska stärks så att det motsvarar den kompetens som krävs i motsvarande ämnen på motsvarande nivå är något som förbundet bejakar. Trots att det är ett litet antal lärare som berörs, enligt promemorian 10 stycken, är det viktigt att de ges möjlighet att komplettera så att de kan bli behöriga i ämnet samiska. Ett alternativ är att göra det möjligt via Lärarlyftet 2.

Lärarnas Riksförbund har redan bejakat förslaget som syftar till att ge elever en trygg studiemiljö präglad av studiero genom att ge rektor ett förstärkt ansvar samt att även eleverna ska bidra själva genom att själva ta ansvar och bidra till en god studiemiljö (SOU 2017:35). Det är positivt att dessa ändringar som redan är genomförda i grund-, same- och gymnasieskolan nu också ska gälla special-, grundsär- och gymnasiesärskolan.

Förbundets ställningstaganden angående trygghet och studiero

I och med regeringsuppdraget att ta fram en nationell plan för skolans arbete med trygghet och studiero vill förbundet lyfta några aspekter av detta som är viktiga att ta i beaktande.

De åtgärder och sanktioner som ska kunna användas för att skapa trygghet ute på skolorna måste vara tydliga och konkreta. Om till exempel en elev ska stängas av och/eller flyttas till en annan skola måste det finnas system för detta. Det gäller till exempel frågor om vad skolan förväntas bistå eleven med under tiden, var eleven ska flyttas, vilket stöd ska eleven få för att kunna ändra sitt beteende och så vidare. Lärarnas Riksförbund har tidigare belyst frånvaron av sådana system på många

skolor, inte minst vad det gäller lärares möjligheter att utvisa elever ur klassrummen.¹

Lärarnas Riksförbund anser att den funktion som Barn- och elevombudsmannen har i dag måste ses över. Det sätt på vilket myndigheten driver ärenden i dag skapar osäkerhet för lärarna ute på skolorna och bidrar till att de i vissa fall inte ingriper i händelser på ett adekvat sätt. Förbundet anser att anmälningar om kränkningar mellan personal och elev, som kan inkomma efter att lärare ingripit i vissa situationer, måste utredas enligt samma principer som ärenden gällande elev-elev-kränkningar, det vill säga att det görs av huvudmannen i ett första skede. Det ska åligga huvudmannen att göra en grundlig utredning innan ärendet eventuellt hänvisas vidare till Skolinspektionen. Möjligheten att på webben direkt anmäla en lärare till Skolinspektionen måste begränsas. Att detta åtgärdas är mycket viktigt.

Den osäkerhet som nu råder gällande befogenheter och eventuella efterspel påverkar skolmiljön negativt och leder till att attraktionskraften för läraryrket minskar. Trots att den enskilde läraren inte uppfattar att den gjort något fel, att denna ståndpunkt delas av rektor och Skolinspektionen kan anmälningen i sig skapa osäkerhet och oro som kan vara svår att komma över. Det kan leda till att läraren delvis tappar fotfästet i hur den ska agera i olika situationer. Risken är att den väg väljs där man inte löper risk att bli anmäld vilket i ett större perspektiv inte leder till en skolmiljö präglad av trygghet och studiero.

En skolmiljö präglad av trygghet och studiero är beroende av, inte bara regler och sanktioner, utan också en väl fungerande arbetsmiljö för de lärare som ska upprätthålla studieron. Det måste finnas förutsättningar för läraren att utföra det som är kärnuppdraget, att undervisa. Då krävs det att antalet lektioner inte är för många, att schemat är organiserat på ett bra sätt samt att det finns tid för för- och efterarbete. Arbetsförhållandena måste vara rimliga för att läraren ska ha möjlighet att uppfylla alla de delar som ingår i uppdraget.

En annan del i arbetsbelastningen, och som kan påverka möjligheterna att upprätthålla trygghet och studiero, är de olika förutsättningar de olika eleverna har att tillgodogöra sig undervisningen. Förbundets undersökningar har visat att det finns många elever som är i behov av särskilt stöd som inte får det, något som i sig självt är en källa till bristande studiero.² Lärarnas Riksförbund har tidigare föreslagit att lärare därför måste ges en förskrivningsrätt av speciallärarstöd, ett stöd som skulle bli ett nytt trappsteg i stödet mellan extra anpassningar och särskilt stöd.

¹ Lärarnas Riksförbund *"Studiero – vägen till kunskap"* (2014)

² Lärarnas Riksförbund, *"Som lärare ska man trolla med knäna"* (2017)

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

3(3)

Dnr
18/20

Stockholm 30 mars 2020

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Åsa Fahlén
Förbundsordförande

Mats Andersson
Utredare